

SAMFUNDSEJE AF VEDVARENDE ENERGI

Af Preben Maegaard, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi www.folkecenter.net.

Vicepræsident, EUROSOLAR, Den Europæiske Forening for Vedvarende Energi www.eurosolar.org

De aktuelle politiske forhandlinger bør føre til, at den kollektive forsyning med vedvarende energi bliver ejet og drevet af eksisterende eller nye, lokale forbrugerejede forsyningsselskaber. Det er allerede tilfældet, når det gælder solvarmecentraler, geotermi, halm, flis og store biogasanlæg.

Derimod har der udviklet sig den uheldige praksis, at vindenergi er blevet rene investorstyrede projekter. Det har fordyret vindmøllerne, skabt pression og lokale protester. For at sikre vindmøllers indpasning i et fremtidigt, sammenhængende energisystem med høj forsyningssikkerhed, lavest mulige energipriser og lokal accept, er det nødvendigt at forlade det nuværende investortparadigme og gøre udbygningen med vindkraft til de kommunalt ejede eller lokale forbrugerejede forsyningsselskabers ansvarsområde. De har lavest mulige priser til forbrugerne og forsyningssikkerhed som den primære opgave.

Ved at gøre lokale forsyningsselskaber til de primære aktører i omstillingen til vedvarende energi, bliver samfundet mindre afhængig af private investorer og af energiselskaber som E.ON, Vattenfall og DONG Energy, som primært driver store kulkraftværker og sigter imod højst mulig fortjeneste. Med et aktørskift undgår samfundet at blive udsat for pression om forhøjede afregningspriser, som vindmølleorganisationerne har stillet sig i spidsen for, for at varetage investorinteresser.

Afpresning er netop hvad vi har set at samfundet bliver udsat for at kunne opfylde CO₂-forpligtelserne. Dong og E.ON har opgivet etableringen af en dansk havvindmøllepark ved Rødby Sande med henvisning til at man kan opnå et højere afkast ved investering i vindenergi i UK. Her mangler man da også lokale, forbrugerejede forsyningsselskaber, som kunne gennemføre udbygningen med vedvarende energi. I mangel af heraf i kombination med det stærkt fordyrende britiske kvotesystem, kan de store, kapitalstærke energiselskaber skaffe sig afregningspriser for vindkraft i UK, der er dobbelt så høje, som afregningspriser i vindelektricitet i Tyskland og Danmark. Kvotepriserne aftales for et år ad gangen. Derfor er der al mulig grund til ikke at gøre sig afhængig af de dominerende energiselskaber og i stedet inddrage lokale aktører med ejer- og organisationsformer, som svarer til, hvad man i forvejen opererer med indenfor samfundets infrastruktur. Der er

brug for "normalisering" af vindkraften ved at gøre den til lokal, offentlig forsyningsvirksomhed, hvorved den bliver forankret, hvor den hører hjemme. Man kan nemlig ikke sige at vindmøllerne indgår i en markedsbaseret ordning. Vindmøllegrundene udpeges af det offentlige og afregningspriserne er politisk fastlagte.

Vi skal have ejerformer, som vi kender det ved lokaltejede vandværker og fjernvarmeværker, hvor investering og drift sker efter hvile-i-sig-selv princippet. Her skal der ikke ydes compensation, her sker der ikke en kapitalisering og her lokkes der ikke med millionfortjenester til investorerne. På den måde får man maksimal lokal accept, som er en grundlæggende forudsætning for den langsigtede udbygning med vindkraft og andre former for vedvarende energi.

Man kan med landsplandirektiver, som det har været foreslået, godt nok tvinge kommunerne til at finde opstillingssteder til nogle vindmøller, men ikke de flere tusinde, som er nødvendige i de kommende år. Det er da også lokalpolitisk harakiri at bane vej for vindmøller for at udefra kommende investorer kan hente en hurtig gevinst. Der er protester herimod mange steder, for lokalt har man alle ulemperne. Derfor må der findes løsninger med lokalt ejerskab, hvor det vel at mærke IKKE er løsningen med vindmøllelaug, som der her bliver peget på.

Kommunale forsyningselskaber kan komme til at tjene penge på at opstille vindmøller. Men det er netop ideen ved denne ordning. Lokalpolitikere skal kunne gå ud til borgerne og "sælge" vindmølleideen - ikke bare ved henvisning til reduktion af CO₂ - men at der bliver råd til nye bæredygtige investeringer i kommunen. Kommunerne vil uden videre acceptere et krav fra staten om, at overskud fra vindmølle drift skal bindes til bestemte former for anvendelse, der fører til øget bæredygtighed. Det er til at tage og føle på lokalt som en kontant fordel for borgerne, hvorimod vindmølleindtægterne vil forsvinde ud af lokalsamfundet ved kommercielle investeringer.

Private investorer stiller krav om positiv likviditet i vindmøllelånets løbetid, som typisk er 8 til 10 år. Afregningsprisen for vindmøllestrøm skal tage højde for den korte afdragsperiode, hvorfor private organisationer stiller krav om omkring 60 øre/kWh eller mere. Forhøjede afregningspriser vil dog uundgåeligt føre til kapitalisering af vindmøllegrunde og skrotningsbeviser med afregningspriser, der er op til 50 % højere, end dersom vindmøllerne

havde samme ejerforhold, som er almindeligt i den lokale, forbrugerejede energiforsyning.

De lokale forbrugerejede selskaber har den fordel, at de med offentlige garantier og langfristede lån kan skaffe billigere finansiering end private investorer, hvilket også vil føre til lavere energiforbrugerpriser. Denne fordyrelse som følge af kort løbetid for lånene har man ikke indenfor energisektoren i øvrigt, hvor man kan operere med 20 eller 30 års forrentning.

Følger man politisk de nævnte anbefalinger, er der ca. 8 millioner kroner pr. vindmølle til opkøb af grund og skrotningsbeviser, som ikke skal indregnes i afregningsprisen på vindmøllestrøm. Til gengæld skal der være statsligt garanterede afregningspriser over 20 år. Den model kender man fra Tyskland og fra aftalerne om havmøller i Danmark.

Vindmølleindustrien og Danmarks Vindmølleforening, DV, har hidtil foretrukket landsplandirektiver og forhøjede afregningspriser og arbejder IKKE for vindkraft som offentlig forsyningsvirksomhed. Man skal sørge for at hente mest muligt hjem til ejere af vindmøllegrunde, indehavere af skrotningsbeviser og investorer i vindmøller.

Det er ikke de mindre, eksisterende vindmøller som folk i lokalsamfundene er sure på og protesterer imod, men de nye MW-vindmøller, som med højder op til 150 meter virkelig forandrer oplevelsen af landskabet. Man døjer i landdistrikterne allerede nok med det industrielle landbrug. Derfor skal der også arbejdes med mindre vindmøller, som afhængig af opstillingsstedet ikke dominerer for meget. Ringkøbing amt havde 70 meter som største højde og det skabte ro.

Politisk vil man gnide salt i såret ved at præmiere kommunen for at støtte ude fra kommende selskaber, hvilket heller ikke er rimeligt, fordi der i Danmark er en lang tradition for lokalt at kunne organisere og finansiere omfattende infrastrukturer. Det så vi blandt i begyndelsen af 1990erne, hvor der blev opstillet 2500 MW lokal forbrugerejet kraftvarme i 200 lokalsamfund. Der var tale om investeringer fra 10 og op til 100 millioner kroner i et lokalsamfund afhængig af hvor stort det var.

Udbygningen skete meget hurtigt, med lokal accept og blev finansieret lokalt, fordi der kunne opnås offentlig garantistillelse. Det er tilsvarende

decentrale ejerformer, vi har behov for, når det gælder de store vindmøller, hvor vi i dag ikke har teknologiske men organisatoriske barrierer.